

Za správnost:

JUDr. Miroslav Fuchs

.....

2192 2508

Ministerstvo práce a sociálních věcí

-
Úmluva 171

Úmluva týkající se noční práce¹⁾

Generální konference Mezinárodní organizace práce,
svolaná do Ženevy Správní radou Mezinárodního úřadu práce, a tam se
sešla dne 6. června 1990 na svém 77. zasedání,

majíc na zřeteli ustanovení mezinárodních pracovních úmluv a doporučení
o noční práci dětí a osob mladistvých, a zvláště ustanovení Úmluvy a
Doporučení o noční práci mladistvých osob (neprůmyslová povolání),
1946, Úmluvy o noční práci mladistvých osob (průmysl) (revidovaná),
1948, a Doporučení o noční práci dětí a mladistvých osob
(zemědělství), 1921, a

majíc na zřeteli ustanovení mezinárodních pracovních úmluv a doporučení
o noční práci žen, a zvláště ustanovení Úmluvy o noční práci (ženy)
(revidovaná), 1948, a Protokol z roku 1990 k ní, Doporučení o noční
práci žen (zemědělství), 1921 a odstavec 5 Doporučení o ochraně
mateřství, 1952, a

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o diskriminaci (zaměstnání a
povolání), 1958, a

majíc na zřeteli ustanovení Úmluvy o ochraně mateřství (revidovaná),
1952, a

rozhodnuvši se přijmout některé návrhy, týkající se noční práce, jež jsou
čtvrtým bodem jednacího pořadu zasedání, a

stanovivši, že tyto návrhy budou mít formu mezinárodní úmluvy,

¹⁾ Úmluva vstoupila v platnost dne 4. ledna 1995 v souladu s článkem 13 odst.2 Úmluvy.

přijímá dne dvacátého šestého června roku tisíc devět set devadesát tuto Úmluvu, která může být označována jako Úmluva o noční práci, 1990:

Článek 1

Pro účely této Úmluvy :

- (a) výraz "noční práce" znamená veškerou práci, která je vykonávána po dobu ne méně než sedmi po sobě jdoucích hodin, zahrnující interval mezi půlnocí a pátou hodinou ranní, a která bude určena příslušným orgánem po projednání s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků nebo kolektivními smlouvami;
- (b) výraz "noční pracovník" znamená zaměstnanou osobu, jejíž práce vyžaduje, aby byla vykonávána v průběhu podstatného počtu hodin noční práce, který přesahuje stanovený limit. Tento limit bude stanoven příslušným orgánem po projednání s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků nebo kolektivními smlouvami.

Článek 2

1. Tato Úmluva se vztahuje na všechny zaměstnané osoby s výjimkou těch osob, které jsou zaměstnány v zemědělství, v chovu dobytka, v rybolovu, v námořní dopravě nebo ve vnitrostátní plavbě.

2. Člen, který ratifikuje tuto Úmluvu, může po projednání s reprezentativními organizacemi zúčastněných zaměstnavatelů a pracovníků vyloučit z jejího rozsahu zcela nebo zčásti omezené kategorie pracovníků, pokud by u nich provádění Úmluvy vyvolalo zvláštní problémy podstatné povahy.

3. Každý člen, který využije možnosti poskytnuté v odstavci 2 tohoto článku, uvede ve svých zprávách o provádění Úmluvy podle článku 22 Ústavy Mezinárodní organizace práce všechny kategorie pracovníků takto vyloučené

a důvody, pro které byly vyloučeny. Rovněž uvede všechna opatření učiněná k postupnému rozšíření ustanovení Úmluvy na dotyčné pracovníky.

Článek 3

1. Ve prospěch nočních pracovníků budou učiněna zvláštní opatření vyžadovaná povahou noční práce, která budou zahrnovat jako minimum opatření uvedená v článcích 4 až 10, a to za účelem chránit zdraví nočních pracovníků, napomáhat jim při plnění jejich rodinných a společenských povinností, poskytovat jim příležitosti pro rozvoj a postup v zaměstnání a přiměřeně je odškodňovat. Tato opatření budou také přijata v oblasti bezpečnosti práce a ochrany mateřství pro všechny, kteří vykonávají noční práci.

2. Opatření, uvedená v odstavci 1 výše, mohou být prováděna postupně.

Článek 4

1. Na vlastní žádost budou mít pracovníci právo podrobit se bezplatnému lékařskému vyšetření a obdržet radu o tom, jak se vyhnout zdravotním problémům spojeným s jejich prací nebo jak omezit tyto problémy:

- (a) před zařazením jako noční pracovník;
- (b) v pravidelných intervalech během tohoto zařazení;
- (c) jestliže pocítí během takového zařazení zdravotní problémy, které nejsou způsobeny jinými činiteli než výkonem noční práce.

2. S výjimkou konstatování o zdravotní nezpůsobilosti k noční práci, obsah nálezu takového vyšetření nebude bez souhlasu pracovníků předán nikomu jinému a nebude užíván v jejich neprospěch.

Článek 5

Pracovníkům vykonávajícím noční práci budou k dispozici přiměřené prostředky první pomoci včetně opatření umožňujících v případě potřeby

rychlé převezení takových pracovníků na místo, kde jim může být poskytnuto vhodné ošetření.

Článek 6

1. Noční pracovníci, kteří jsou ze zdravotních důvodů uznáni za nezpůsobilé pro noční práci, budou převedeni, kdykoli to bude proveditelné, na podobnou práci, pro kterou jsou způsobilí.

2. Jestliže převedení na takovou práci není proveditelné, budou těmto pracovníkům poskytnuty stejné dávky jako dávky jiným pracovníkům, kteří jsou neschopni pracovat nebo si zajistit zaměstnání.

3. Nočnímu pracovníkovi, který je uznán jako dočasně nezpůsobilý pro noční práci, bude poskytnuta stejná ochrana proti propuštění nebo proti výpovědi jako jiným pracovníkům, kterým brání v práci zdravotní důvody.

Článek 7

1. Budou přijata opatření k zajištění toho, aby pracovnícím, které by jinak byly vyzvány pracovat v noci, byla dána možnost jiné než noční práce :

(a) po dobu minimálně 16 týdnů před a po narození dítěte, z čehož nejméně 8 týdnů bude před očekávaným narozením dítěte;

(b) v průběhu dalšího období na základě předloženého lékařského potvrzení, podle kterého je to nutné z důvodu zdraví matky nebo dítěte :

(i) v době těhotenství;

(ii) během určité doby, která následuje po období po narození dítěte, stanoveném v souladu s bodem (a) výše, jejíž délka bude stanovena příslušným orgánem pro projednání s nejrepresentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

2. Opatření uvedená v odstavci 1 tohoto článku mohou zahrnovat převedení na denní práci, pokud je to možné, poskytování dávek sociálního zabezpečení nebo prodloužení mateřské dovolené.

3. Během období uvedeného v odstavci 1 tohoto článku :

- (a) pracovnice nesmí být propuštěna ani jí nesmí být dána výpověď vyjma oprávněných důvodů, které nesouvisí s těhotenstvím nebo narozením dítěte;
- (b) příjem pracovnice bude udržován na úrovni postačující k zachování přiměřené životní úrovně pro ni a pro její dítě. Zachování takového příjmu může být zajištěno jakýmkoli z opatření uvedených v odstavci 2 tohoto článku, jinými vhodnými opatřeními nebo kombinací těchto opatření,
- (c) pracovnice nesmí ztratit výhody vyplývající z jejího postavení, služební hodnosti a možnosti dalšího služebního postupu v zaměstnání, které mohou být spojeny s pracovním místem při noční práci, které normálně zastává.

4. Ustanovení tohoto článku nesmí mít za následek snižování ochrany a výhod spojených s mateřskou dovolenou.

Článek 8

Odškodnění poskytovaná nočním pracovníkům formou délky pracovní doby, platu nebo podobných výhod budou uznávat charakter noční práce.

Článek 9

Nočním pracovníkům a pokud je to nezbytné i pracovníkům, kteří vykonávají noční práci, budou poskytovány vhodné sociální služby.

Článek 10

1. Před zavedením pracovního rozvrhu, vyžadujícího práci nočních pracovníků, zaměstnavatel projedná se zástupci dotyčných pracovníků podrobnosti takového rozvrhu a formy organizace noční práce, které jsou nejlépe přizpůsobeny podniku a jeho personálu, stejně jako opatření vyžadovaná z hlediska bezpečnosti práce a ochrany zdraví a sociálních služeb. V podnicích, které zaměstnávají noční pracovníky, se budou tyto konzultace konat pravidelně.

2. Pro účely tohoto článku výraz „zástupci pracovníků“ znamená osoby, které jsou za takové uznány podle vnitrostátního zákonodárství nebo praxe, v souladu s Úmluvou o zástupcích pracovníků, 1971.

Článek 11

1. Ustanovení této Úmluvy mohou být prováděna právními předpisy, kolektivními smlouvami, rozhodčími výroky nebo soudními rozhodnutími, kombinací těchto způsobů nebo jakýmkoliv jinými způsoby odpovídajícími vnitrostátním podmínkám a praxi. Pokud nejsou naplněna jinými způsoby, budou ustanovení úmluvy prováděna zákony nebo jinými právními předpisy.

2. Pokud jsou ustanovení této Úmluvy prováděna zákony nebo jinými právními předpisy, budou tyto předběžně projednány s nejreprezentativnějšími organizacemi zaměstnavatelů a pracovníků.

Článek 12

Formální ratifikace této Úmluvy budou oznámeny generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce k registraci.

Článek 13

1. Tato Úmluva zavazuje jen ty členy Mezinárodní organizace práce, jejichž ratifikace byla zaregistrována generálním ředitelem.

2. Úmluva vstoupí v platnost dvanáct měsíců poté, kdy generální ředitel zaregistruje ratifikace dvou členů.

3. Poté tato Úmluva vstoupí v platnost pro každého dalšího člena dvanáct měsíců od data, kdy bude zaregistrována jeho ratifikace.

Článek 14

1. Každý člen, který ratifikoval tuto Úmluvu, ji může vypovědět po uplynutí deseti let od data, kdy poprvé vstoupila v platnost, aktem sděleným generálnímu řediteli Mezinárodního úřadu práce, který jej zaregistruje. Tato výpověď nabude účinnosti jeden rok od data, kdy byla zaregistrována.

2. Každý člen, který ratifikoval tuto Úmluvu a který ve lhůtě jednoho roku po uplynutí desetiletého období uvedeného v předchozím odstavci nevyužije práva výpovědi stanoveného tímto článkem, jí bude vázán na další období deseti let a poté bude moci vypovědět tuto Úmluvu po uplynutí každého desetiletého období za podmínek stanovených v tomto článku.

Článek 15

1. Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce vyrozumí všechny členy Mezinárodní organizace práce o registraci všech ratifikací a výpovědí, které mu sdělí členové Organizace.

2. Když bude oznamovat členům Organizace registraci druhé ratifikace, jež mu bude sdělena, upozorní generální ředitel členy Organizace na datum, kterým tato Úmluva vstoupí v platnost.

Článek 16

V souladu s článkem 102 Charty Spojených národů sdělí generální ředitel Mezinárodního úřadu práce generálnímu tajemníkovi Spojených národů k registraci úplné údaje o všech ratifikacích a aktech výpovědí, které zaregistroval v souladu s ustanoveními předchozích článků.

Článek 17

Kdykoli to bude Správní rada Mezinárodního úřadu práce považovat za nutné, předloží generální konferenci zprávu o provádění této Úmluvy a posoudí, je-li žádoucí zařadit na pořad konference otázku její úplné nebo částečné revize.

Článek 18

1. Jestliže konference přijme novou Úmluvu, která zcela nebo zčásti reviduje tuto Úmluvu, potom pokud nová Úmluva nestanoví jinak -

- a) ratifikace členem nové revidující Úmluvy bude *ipso iure* znamenat okamžitou výpověď této Úmluvy, nehledě na ustanovení výše uvedeného článku 14, s výhradou, že nová revidující Úmluva vstoupí v platnost;
- b) od data, kdy nová revidující Úmluva vstoupí v platnost, přestane být tato Úmluva členům otevřena k ratifikaci.

2. Tato Úmluva zůstane však v platnosti co do formy a obsahu pro ty členy, kteří ji ratifikovali, avšak neratifikovali revidující Úmluvu.

Článek 19

Anglické a francouzské znění této úmluvy jsou stejně závazná.

Text, který předchází, je autentický text Úmluvy náležitě přijatý Generální konferencí Mezinárodní organizace práce v průběhu jejího sedmdesátého sedmého zasedání, které se konalo v Ženevě a bylo prohlášeno za skončené dne 27. června 1990.

NA DŮKAZ TOHO jsme připojili své podpisy dvacátého sedmého června 1990:

Předseda konference
JORGE TRIACA
Generální ředitel Mezinárodního úřadu práce
MICHEL HANSENNE